

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра конституційного,
адміністративного та трудового права

Кафедра кримінального, цивільного та
міжнародного права

СИЛАБУС
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

OK 04 – Науково-педагогічна практика
(код і назва навчальної дисципліни)

Освітня програма Право
(назва освітньої програми)

Спеціальність 081 – Право
(код і найменування спеціальності)

Галузь знань 08 – Право
(код і найменування галузі знань)

Ступень вищої освіти доктор філософії
(назва ступеня вищої освіти)

Затверджено на засіданні кафедри
«Конституційного, адміністративного та
трудового права»

Протокол № 2 від 29 серпня 2022 р.

Затверджено на засіданні кафедри «Кримінального,
цивільного та міжнародного права»

Протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

м. Запоріжжя – 2022

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Науково-педагогічна практика Обов'язкова
Рівень вищої	<i>Третій (освітньо-науковий)</i>
 Викладач	Бостан Сергій Костянтинович Посада: <i>професор кафедри конституційного, адміністративного та трудового права</i> Науковий ступень, вчене звання: <i>доктор юридичних наук, професор</i>
Контактна інформація викладача	Телефон кафедри: +380(61) 769-86-09 Телефон викладача: +380(97) 360-23-41 Е-mail викладача: s_bostan@ukr.net Аудиторія кафедри: 390 А
Обсяг практики	Кількість годин – 90; Кредитів – 3 (два тижні) Розподіл годин: 60 год. на робочому місці; 30 годин на індивідуальну самостійну роботу Вид контролю: <i>диференційований залік</i>
Консультації	Консультативна допомога здобувачу вищої освіти надається залежно від умов в таких формах: – особиста зустріч викладача і студента на кафедрі за семестровим графіком консультацій; – якщо не має такої можливості, то відеоконференція на платформі Zoom (особиста або колективна) кожний четвер з 12.00 до 13.00. Ідентифікатор конференції: 827 998 9869; Код доступу: 3gPBxN – листування за допомогою електронної пошти s_bostan@ukr.net (у форматі 24/7 робочі дні); – відеозустріч, аудіоспілкування або повідомлення у сервісі Viber (за графіком консультацій викладача).

2. Передумови науково-педагогічної практики

Науково-педагогічна практика проводиться після засвоєння програм таких навчальних дисциплін, як «Філософія науки та інновацій», «Сучасна правова доктрина України», «Методологія правового дослідження», «Управління науковими проектами та захист інтелектуальної власності». Проходження педагогічної практики передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних дисциплін, цілеспрямованої роботи над вивченням спеціалізованої літератури, використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, оброблення, аналізування та використання інформації з різних джерел, активності на лекціях і практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань. Міжпредметні зв'язки зазначених дисциплін дають змогу глибше пізнати науково-педагогічні явища і процеси, що є підґрунтям для ефективної освітньої діяльності викладача у закладі вищої освіти.

3. Характеристика науково-педагогічної практики

Науково-педагогічна практика, що є складовою частиною освітнього процесу аспірантів денної та заочної форм навчання, сприяє професійній підготовці до майбутньої науково-педагогічної діяльності у закладі вищої освіти. Вона базується на викладених навчальних дисциплінах та спрямована на набуття практичних вмінь та навиків навчальн-методичної роботи, досвіду наукової, організаційної та виховної діяльності, формування педагогічної майстерності, зумовленої профілем спеціальності.

Згідно з вимогами освітньої програми аспіранти повинні у результаті вивчення навчальної дисципліни отримати такі **компетентності**:

Інтегральна компетентність – здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК3. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК4. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК5. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері права на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

СК1. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.

СК2. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.

СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проектах правничої та громадянської освіти у системі освіти дорослих.

СК5. Здатність виокремлювати, систематизувати та аналізувати актуальні проблеми, пов'язані з творенням, реалізацією та застосуванням права, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.

СК6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.

СК9. Здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій, викладацькій та професійній діяльності.

СК10. Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них механізми розв'язання.

Програмні результати навчання

РН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН 2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН 4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.

РН 5. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.

РН 6. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.

РН 9. Організувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

РН 11. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи; використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.

4. Мета науково-педагогічної практики

Метою науково-педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в галузі юридичних наук є формування системи компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників, здатних здійснювати аналітичне осмислення стану та перспективи розвитку сфери освіти в межах спеціальності 081 Право, створювати та впроваджувати новий зміст освіти та новітні методики (технології) навчання.

5. Завдання науково-педагогічної практики

Завданнями науково-педагогічної практики є:

- закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих під час навчання в аспірантурі за освітньо-науковою програмою підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії спеціальності 081 Право;
- набуття досвіду проведення всіх форм організації освітнього процесу та видів навчальних занять у закладах вищої освіти;
- поглиблення та застосування фахових знань у розв'язанні конкретних педагогічних завдань практики;
- інтеграції науково-дослідницької та педагогічної діяльності практикантів;
- розвиток професійно-педагогічних здібностей на підставі досвіду, отриманого у ході проходження практики

6. Зміст науково-педагогічної практики

Конкретний зміст науково-педагогічної практики аспіранта визначає кафедра з урахуванням стажу й здобутого аспірантом досвіду роботи в закладі вищої освіти та безпосередніми завданнями кафедри. Він полягає в тому, що в ході проходження практики аспіранти знайомляться з базою практики (університетом, факультетом), структурним підрозділом (кафедрою, відділом) де безпосередньо проходитиме науково-педагогічна практика, з навчальними і робочими програмами, навчально-методичними комплексами дисциплін, що викладаються кафедрою. Під час практики аспірант знайомиться також з інноваційними формами, технологіями та методами навчання юридичних дисциплін у закладах вищої освіти, відвідує заняття досвідчених викладачів, вивчає наукову, навчальну та методичну літературу з закріпленої за ним навчальної дисципліни, розробляє текст пробної лекції з цієї дисципліни, готує плани семінарських або практичних занять, а також методичні вказівки до них, розробляє завдання на самостійну та індивідуальну роботу, складає тести для проведення поточного та модульного контролю, проводить пробні лекцію та семінарське (практичне) заняття, бере участь у науковій, організаційній та виховній роботі кафедри.

7. Етапи науково-педагогічної практики

Етапи практики	Зміст, основні завдання
1. Підготовчий	1.1. Вступна лекція (конференція) щодо підготовки до практики 1.2. Підготовка плану практики. 1.3. Обговорення з керівником від закладу вищої освіти порядку реалізації плану практики.

	<p>1.4. Одержання індивідуальних завдань.</p> <p>1.5. Оформлення необхідних документів (направлення на практику, щоденника практики тощо).</p> <p>1.6. Одержання інструктажу щодо трансферу до бази практики та необхідних методичних рекомендацій відносно виконання поставлених керівником завдань.</p>
2. Ознайомлювальний	<p>2.1. Ознайомлення із базою практики (факультетом, кафедрою тощо).</p> <p>2.2. Інструктаж з техніки безпеки, правил внутрішнього розпорядку організації і правила охорони праці.</p> <p>3.4. Ознайомлення з основними напрямками роботи бази практики (факультетом, кафедрою тощо).</p>
3. Основний	<p>3.1. Вивчення нормативно-правових та локальних актів, що забезпечують функціонування бази практики.</p> <p>3.2. Ознайомлення з посадовими функціями співробітників бази практики.</p> <p>3.3. Практичне виконання індивідуального завдання на практику, формування навиків науково-педагогічної діяльності.</p> <p>3.5. Обробка та аналіз набутого досвіду, підготовка письмового звіту з практики.</p>
4. Підсумковий	<p>4.1. Представлення письмового звіту з науково-педагогічної практики</p> <p>4.2. Захист звіту з науково-педагогічної практики</p>

8. Самостійна робота та індивідуальні завдання

Основним засобом оволодіння навчальним матеріалом в позааудиторний час є самостійна робота. Це характерно насамперед для аспірантів, адже вони є тими самими здобувачами, які, маючи за плечима солідний багаж такої роботи, найбільш гостро відчують потребу самостійно поновлювати свої знання вже під час науково-педагогічної практики. На самостійну та індивідуальну роботу виділяється 30 годин.

Орієнтований перелік індивідуальних завдань

1. В організаційній сфері:

- знайомство з базою практики (факультетом), структурним підрозділом (кафедрою) де безпосередньо проходить науково-педагогічна практика;
- ознайомлення з планом роботи кафедри, іншими документами, що регламентують організаційні сторони її діяльності;
- виступ на засіданні кафедри зі звітом про результати проходження практики.

2. В навчально-методичній сфері:

- знайомство з освітніми програмами та навчально-методичним забезпеченням дисциплін, що закріплені за кафедрою;
- відвідування занять досвідчених викладачів кафедри;
- вивчення наукової, навчальної та методичної літератури закріпленої за аспірантом на час практики навчальної дисципліни;

- розробка тексту пробної лекції з цієї дисципліни;
- підготовка плану семінарського (практичного) заняття та методичних вказівок до нього,
- розробка завдань для самостійної та індивідуальної роботи;
- вибір форм та методів контролю успішності здобувачів вищої освіти;
- підбір сучасних технологій, форм та методів навчання для практичного проведення цих занять;
- проведення пробного лекційного та семінарського (практичного) заняття;
- обговорення проведених занять з керівниками практики та іншими практикантами;
- підготовка виступу на методичному семінарі кафедри.

3. В науковій сфері:

- ознайомлення з кафедральною науково-дослідною темою та її планом;
- ознайомлення зі специфікою студентської наукової роботи в аудиторній (курсіві роботи) та позааудиторній (конкурсні роботи, тези вступів, статті) час;
- керування підготовкою студентом(ами) тез виступів на науково-практичному заході;
- організувати в закріпленій за аспірантом групі круглий стіл на правову тематику;
- підготувати виступ на науковому семінарі за темою дисертаційного дослідження.

4. У виховній сфері:

- знайомство з планом виховної роботи кафедри;
- знайомство з обов'язками куратора академічної групи;
- підготовка та проведення одного культурно-виховного заходу.

9. Форми та методи контролю

Формами контролю, що використовується при *перевірці, оцінюванні, обліку* одержаних аспірантами результатів практики є *поточний та підсумковий* контролю. *Поточний контроль* шляхом спостереження постійно здійснюється керівником практики від бази практики і епізодично керівником практики від закладу вищої освіти. Основною же формою контролю практики є *підсумковий контроль*, в результаті якого оцінюється рівень набутих практичних навиків, що передбачені освітньо-науковою програмою. Основними методами підсумкового контролю є перевірка *письмового* звіту з практики та *індивідуальне усне опитування* під час його захисту.

10. Критерії оцінювання результатів проходження науково-педагогічної практики

При оцінюванні роботи здобувача вищої освіти за час практики враховуються: щоденник, письмовий звіт, відгуки керівників практики, матеріали практики, а також якість їх оформлення. Оцінювання одержаних здобувачем вищої освіти результатів здійснюється у вигляді диференційованого заліку за 100-бальною шкалою. Орієнтований приклад такого оцінювання визначений Положенням про проведення практики студентів НУ «Запорізька політехніка», затвердженого наказом ректора від 30 серпня 2019 року і представлений в нижченаведеній таблиці.

№ з/п	Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1	Теоретична підготовка: знання предмету; володіння матеріалом	15
2	Особисті характеристики здобувача: дисциплінованість; ініціативність; самостійність; професійна спрямованість; інноваційність.	10
3	Оцінювання процесу проходження практики: підготовка документації, облікової звітності на базах практики, вироблення навиків професійної діяльності.	20
5	Своєчасність подачі звітної документації	5
4	Оцінювання звітної документації: оформлення звіту та додаткових матеріалів до нього.	25
6	Захист практики	25
	Усього	100

Для підведення остаточних результатів навчальної практики використовується така шкала оцінювання:

Сума балів за всі види практики	Оцінка для диференційованого заліку
90–100	відмінно
85–89	добре
75–84	
70–74	задовільно
60–69	
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
01–34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

11. Рекомендовані інформаційні джерела

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
2. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>
3. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08 квітня 1993 р. № 93 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>
4. Положення про проведення практики студентів НУ «Запорізька політехніка», затвердженого наказом ректора від 30 серпня 2019 р. URL: https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_praktyku_studentiv.pdf
5. Бостан С.К. Фундаменталізація вищої правничої освіти в Україні: проблеми і перспективи. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 4. С.17–21. URL: <http://www.pap.in.ua/index.php/arhiv-vidannja/>

6. Бостан С. К. Деякі аспекти використання понятійно-термінологічного апарату юриспруденції у просвітницько-виховній роботі в умовах воєнного часу. *Актуальні питання правового та патріотичного виховання здобувачів вищої освіти ЗВО зі специфічними умовами навчання в умовах воєнного стану* : матеріали наук.-теорет. конф., присвяч. Дню науки та пам'яті С. М. Легуші (Київ, 19 трав. 2022 р.) / [редкол.: С. Д. Гусарев та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2022. С.32–38.
7. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія : матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.) / відп. ред. Л.Б.Ліщинська. Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2017. 102 с. URL: http://www.vtei.com.ua/images/VN/31_03.pdf.
8. Круглий стіл: інноваційні методи викладання у вищій школі: обмін досвідом та кращі практики: за ред. д.е.н., професора Полянської А.А. Івано- Франківськ: ІФНТУНГ, 2020. 19 с. URL: https://nung.edu.ua/sites/default/files/2020-10/kruglyu_stil_20.02.2020.pdf.
9. Кучинська І. О. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д.Г., 2020. 291 с.
10. Ортинський В. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 471 с.
11. Павлова Т.О., Павлова І.О, Павлов О.І. Лекція в режимі онлайн під час війни та пандемії коронавірусу очима викладача. Збірник матеріалів IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: підвищення ефективності використання інформаційних технологій у здійсненні освітнього процесу» (м. Одеса, 13-15 квітня 2022 р). Одеса, ОНАХТ. С. 80-81.
12. Стеблюк С.В. Інноваційні технології навчання у вищій школі. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/5695/.pdf>.

12. Вимоги до практикантів під час проходження практики

У період проходження початкової практики студент-практикант **зобов'язаний**:

1. Ознайомитись перед початком практики з силабусом або ж з програмою науково-педагогічної практики та іншими навчально-методичними матеріалами, прослухати відповідний інструктаж про особливості проходження практики, отримати необхідні документи, серед яких основним є щоденник практики. Останній має бути оформлений згідно визначених вимог.
2. Прибути своєчасно (у призначений строк) до бази практики, представитись керівнику від бази практики, ознайомитись з нею, зокрема з положеннями та інструкціями, що регламентують її діяльність, організацію діловодства, обліку та звітності тощо
4. Виконувати якісно всі завдання, які передбачено програмою практики та завдання, що поставлені керівником від бази практики. Вести щоденник початкової практики, щодня відображати в ньому зміст виконаної роботи з детальним її описом.
5. Дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку та трудової дисципліни бази практики. Тривалість робочого дня студента-практиканта встановлюється відповідно до тривалості робочого дня співробітників бази практики, що має відповідати трудовому законодавству України. Брати активну участь у трудовому та громадському житті колективу бази практики.
6. По завершенню навчальної практики скласти письмовий звіт про виконання програми практики, належним чином його оформити і разом з іншими документами представити на кафедру не пізніше 5 днів після закінчення практики.